

АСАБЛІВАСЦІ ІСТЫТУТА АПЕКІ У ВКЛ
ПАВОДЛЕ АНАЛІЗУ СТАТУТА 1588 г.

Інстытут апекі ў статутным заканадаўстве накіраваны быў на абарону правоў непаўналетніх дзяцей, ахову інтарэсаў незамужніх жанчын, а таксама асобаў, якія патрабавалі апекі ў выпадку ўзнікнення цяжкасцяў у кіраванні маёмасцю з прычыны хваробы, узросту або страты даверу грамадства. Статут 1588 г. замацоўвае розныя віды апекі: па закону, па тэстаменце, па прызначэнні дзяржаўнай улады (Разд. V, арт. 11; Разд. VI, арт. 3, 15). Апека па закону (па праве нараджэння) — найстарадаўнейшы від апекі.

Аналіз Статутаў Вялікага Княства сведчыць, што ў першым Статуце апека паводле тэстамента толькі прызнавалася, у другім ёй надавалася перавага, а ў трэцім Статуце гэты від апекі прызнаваўся прыярытэтным. Але і тады, калі апека не была прызначана бацькам у тэстаменце, яна адбывалася паводле закону. Калі не было бацькоў, апекуном згодна з законам становіўся старэйшы брат, кроўныя (мужчыны) па лініі бацькі, пры іх адсутнасці — радня (мужчыны) па лініі маці, калі і такіх не было, то родныя (жанчыны) па лініі бацькі, а затым — па лініі маці. Пры гэтым ад апекуноў-жанчын патрабаваліся дадатковыя гарантыі іх матэрыяльнага добрабыту: замужжа, добрапрыстойнасць, матэрыяльная забяспечанасць і згода мужа (Разд. VI, арт. 3). Пры адсутнасці блізкіх, здольных узяць апеку, земскі суд прызначаў апекуна. Апекуны павінны былі адпавядаць наступным патрабаванням: быць добра забяспечанымі нерухомай маёмасцю у тым жа павеце, «людзі добрыя, набожныя, няўтратныя» (Разд. V, арт. 11; Разд. VI, арт. 3). Апецы падлягалі як асобы, так і іх маёмасць. Апякун мусіў захоўваць маёмасць апекаваных, апрача таго, клапаціцца пра выхаванне і навучанне дзяцей. На гэтыя мэты выдаткоўвалася 9/10 гадовага даходу ад маёмасці, а дзесятая частка яго ішла на ўзнагароджанне апекуна. Не мелі права на ўзнагароджанне толькі бацька-апякун і маці-апякунка (Разд. VI, арт. 2, 4). Апякун павінны быў клапаціцца пра будучае дзяўчыны, даючы згоду на шлюб. Без згоды апекуна (як і бацькоў) дзяўчына не магла выйсці замуж над пагрозай страты ўсёй спадчынай маёмасці (Разд. V, арт. 8, 9).

Захаваўнасць апекаванай маёмасці гарантавала сістэма спецыяльных працэдур (парадак афармлення апекунства, падрабязны вопіс маёмасці, яе ацэнка, парадак праваздачнасці па апецы). Гарантыяй захаванасці маёмасці апекаванага было таксама абмежаванне апекуна ў праве распараджэння ёю. З часам ад першага Статута да трэцяга правы

ўдавы на апеку мяняліся. Маці магла быць апякункай сваіх дзяцей і маёнткаў памерлага мужа толькі ў выпадку, калі муж прызначыў ёй апеку ў сваім тэстаменце (Разд. VI, арт. 1). Калі бацька не прызначыў апекуна, апека ўскладалася на радню, а не на маці. Малалетнія дзеці заставаліся з маці, а на іх утрыманне апякун выдаваў пэўную суму. Сыны заставаліся пад апекай да сямігадовага ўзросту, а дачкі — да замужжа. Пры гэтым маці павінна была паведамляць апекуна пра замужжа дачкі і раіцца з ім (Разд. V, арт. 11). У выпадку, калі ўдава-апякунка (па тэстаменце) прычыняла страты апекаваным маёнткам, апека яе спынялася, а апекуном становілася радня па лініі мужа, а пры іх адсутнасці — па лініі жонкі. Удава ў такім разе заставалася толькі на сваім вене, а калі яго не было — на роўнай частцы з дзецьмі. Апрача таго, удава мусіла выплаціць страты дзецям з свайго вена. Адхіленне ад апекі і прызначэнне новага апекуна рабіў мясцовы суд.

*Т.Г. Каранкевич, Д.В. Гущина
БГЭУ(Мінск)*

ЗЕЛЕННЫЕ ЗОНЫ ГОРОДОВ И ЗАДАЧИ ПО УЛУЧШЕНИЮ ИХ СОСТОЯНИЯ

Для Беларуси лес — это одно из самых ценных природных богатств республики. Издавна жизнь большинства белорусов была связана с лесом, который давал им укрытие и тепло. Беларусь — лесная страна, почти 40 % ее территории заняты лесами.

В современных условиях жизни человечества лес не только не утратил своего значения, но и приобрел новые — более широкие функции. Сегодня лесное хозяйство Беларуси — динамично развивающаяся отрасль реального сектора экономики, решающая важные государственные задачи в области обеспечения экономической и экологической безопасности страны.

В результате целенаправленной политики лесовосстановления и лесоразведения увеличивается площадь покрытых лесом земель, сохранена формационная структура и видовое разнообразие лесов, повышается их устойчивость и продуктивность.

Также исключительно важную, средоохранную, санитарно-гигиеническую и архитектурно-планировочную, роль выполняют зеленые насаждения городов и населенных пунктов. Они являются зеленым фильтром, снижающим степень загрязнения окружающей среды транспортными и промышленными выбросами, обеспечивают потребность населения в свежем воздухе, местах отдыха и общения с природой.

192

□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□.
□□□□□□□□.
□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□. □□□□□□□□.